

Határozatok Tára

C-672/13. sz. ügy

**OTP Bank Nyrt.
kontra
Magyar Állam
és
Magyar Államkincstár**

(a Fővárosi Törvényszék [Magyarország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Állami támogatás — Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése — Az »állami támogatás« fogalma — Magyarországnak az Európai Unióhoz történő csatlakozását megelőzően a háztartások bizonyos kategóriáinak nyújtott lakáscélú támogatás — A támogatás hitelintézetek által, állami garanciavállalás ellenében történő elszámolása — Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése — Az Európai Bizottságnak előzetesen be nem jelentett intézkedés — Jogellenesség”

Összefoglaló – A Bíróság ítélete (hatodik tanács), 2015. március 19.

- Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések — A Bíróság hatásköre — Korlátok — A támogatás fogalmának értelmezése — Bennfoglaltság*
(EUMSZ 108. cikk és EUMSZ 267. cikk)
- Államok által nyújtott támogatások — Létező támogatások és új támogatások — A Bizottság által végzett vizsgálat — Kizárólagos hatáskör — A nemzeti bíróságok hatásköre — Korlátok*
(EUMSZ 107. cikk és EUMSZ 108. cikk; 659/1999 tanácsi rendelet, 1. cikk, b) pont, i) alpont)
- Államok által nyújtott támogatások — Fogalom — Állami forrásból származó támogatások — A lakáscélú kölcsönök visszafizetésére vonatkozó, a folyósítások központi költségvetés terhére történő elszámolásával járó garanciavállalás — Bennfoglaltság*
(EUMSZ 107. cikk, (1) bekezdés)
- Államok által nyújtott támogatások — Fogalom — Az intézkedés szelektív jellege — A lakáscélú kölcsönök visszafizetésére vonatkozó, valamely gazdasági ágazat egészének javát szolgáló garanciavállalás — Bennfoglaltság*
(EUMSZ 107. cikk, (1) bekezdés)
- Államok által nyújtott támogatások — A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége — Versenytorzítás — A lakáscélú kölcsönök visszafizetésére vonatkozó állami garanciavállalás — Előny nyújtása az érintett ágazatnak — Megengedhetetlenség*
(EUMSZ 107. cikk, (1) bekezdés)

6. *Államok által nyújtott támogatások — Létező támogatások és új támogatások — Az érintett tagállam csatlakozási okmánya szerint létező támogatásnak nem minősíthető intézkedés — Új támogatásnak minősítés — A Bizottság végleges határozatát megelőző végrehajtás tilalma — Terjedelem — A nemzeti bíróságok kötelezettségei — A jogellenes támogatás visszatérítése elrendelésének kötelezettsége*

(EUMSZ 107. cikk, (1) bekezdés és EUMSZ 108. cikk, (3) bekezdés)

7. *Államok által nyújtott támogatások — Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében foglalt eljárási szabályok figyelmen kívül hagyásával nyújtott támogatás — A nemzeti bíróságok kötelezettségei — A jogellenes támogatás visszatérítése elrendelésének kötelezettsége — A kedvezményezetteket megillető jogorvoslatok — Hiány*

(EUMSZ 108. cikk, (3) bekezdés)

1. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 26–32. pont)

2. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 35–37. pont)

3. Az állami hatóságok azon kötelezettségében megnyilvánuló állami garanciavállalás, hogy bizonyos feltételek mellett térítsék meg a hitelintézetnek az e hitelintézetnél felvett és behajthatatlanná vált, a fiatalok otthonteremtési támogatása és a korábbi adó-visszatérítési támogatás címén nyújtott kölcsön és járulékai együttes összegének 80%-át, *a priori* az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősülhet, amennyiben a garanciák lehívásai során kért összegeket a központi költségvetés terhére számolják el, és állami forrásokból nyújtják.

(vö. 42., 43. pont és a rendelkező rész)

4. Valamely állami támogatás az EK 107. cikk (1) bekezdése értelmében még akkor is szelektív lehet, ha valamely gazdasági ágazatot teljes egészében érint. E tekintetben szelektívnek minősíthető az azon kötelezettségben megnyilvánuló állami garanciavállalás, hogy bizonyos feltételek mellett meg kell téríteni a hitelintézetnek az e hitelintézetnél felvett és behajthatatlanná vált, a fiatalok otthonteremtési támogatása és a korábbi adó-visszatérítési támogatás címén nyújtott kölcsön és járulékai együttes összegének 80%-át, amennyiben e garanciavállalás kizárólag a hitelintézetek ágazatának kedvez.

Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy közelebbről megvizsgálja az ilyen garanciavállalás szelektív jellegét, eldöntve többek között, hogy e garanciavállalás a végrehajtásának alapjául szolgáló nemzeti rendelet módosítását követően a hitelintézeteken kívül más gazdasági szereplőknek is biztosítható-e, igenlő válasz esetén pedig e körülmény megkérdőjelezheti-e az említett garanciavállalás szelektív jellegét.

(vö. 49–52. pont és a rendelkező rész)

5. Az azon kötelezettségben megnyilvánuló állami garanciavállalás, hogy bizonyos feltételek mellett meg kell téríteni a hitelintézetnek az e hitelintézetnél felvett és behajthatatlanná vált, a fiatalok otthonteremtési támogatása és a korábbi adó-visszatérítési támogatás címén nyújtott kölcsön és járulékai együttes összegének 80%-át, lehetővé teszi a hitelintézeteknek, hogy az ezzel járó gazdasági kockázat viselése nélkül nyújtsanak kölcsönöket. Így azoknak a hitelintézeteknek, amelyek megbízási szerződést kötöttek, sem a kölcsönvevő teljesítőképességét nem kell szükségképpen megvizsgálniuk, sem pedig garanciadíjat nem kell felszámítaniuk. Ezenkívül a kölcsönvevők a legtöbb esetben további

szolgáltatásokat fognak igénybe venni e hitelintézeteknél, így például folyószámlát fognak nyitni. Ezért az állami garanciavállalás az említett hitelintézeteknek előnyt biztosít, mivel annak köszönhetően bővül az ügyfélkörük és nőnek a bevételeik.

Ebből következik, hogy a garanciavállalás eredményeként a hitelintézetek helyzete megerősödik a többi piaci szereplőéhez képest, a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplők számára pedig nehezebbé válik a szóban forgó nemzeti piacra való belépés. Ezért e garanciavállalás az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet és torzíthatja a versenyt.

(vö. 57–59. és a rendelkező rész)

6. Ha a tagállamnak az Unióhoz történő csatlakozását követően még alkalmazandó olyan intézkedés, amely állami támogatásnak minősül, nem felel meg sem az e tagállam Unióhoz történő csatlakozásáról szóló okmányban, sem pedig az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, az EUMSZ 108. cikkre is alkalmazandó 659/1999 rendelet 1. cikkének b) pontjában meghatározott feltételeknek, akkor ezt az intézkedést új támogatásnak kell tekinteni. Ezért az ilyen intézkedést előzetesen be kell jelenteni a Bizottságnak, és nem hajtható végre mindaddig, amíg az eljárásban végleges határozat nem születik.

E feltételek mellett, ha valamely nemzeti bíróság egy állami garanciavállalást az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősít, az ilyen garanciavállalást új támogatásnak kell tekinteni, és az ennek következtében az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése alapján a Bizottságnak történő előzetes bejelentési kötelezettség alá tartozik. A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy az érintett tagállam eleget tett-e ezen kötelezettségnek, ha pedig nem tett eleget, e garanciavállalást jogellenesnek nyilvánítani.

Az ilyen jogellenesség következményei különösen abban állnak, hogy e jogellenességet az eredeti állapot helyreállítását célzó visszatérítetés útján meg kell szüntetni. A támogatás visszatérítése folytán ugyanis a kedvezményezett elveszti azt az előnyt, amelyet piaci versenytársaival szemben élvezett, és helyreáll a támogatás nyújtása előtti állapot. Amennyiben rendkívüli körülmények nem igazolják a visszatérítetés mellőzését, a nemzeti bíróság főszabály szerint köteles a nemzeti jogának megfelelően elrendelni e visszatérítést.

(vö. 62., 66–73. pont és a rendelkező rész)

7. Az állami támogatások területén, még ha feltételezzük is, hogy a Bizottság a később meghozandó végleges határozatban a lakáscélú kölcsönök megtérítésére vonatkozó, a tagállam által az Unióhoz történő csatlakozását megelőzően nyújtott és ezt követően új támogatásként vizsgált állami garanciavállalást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítja, a nemzeti bíróság akkor is köteles lesz a nemzeti jogának megfelelően elrendelni ezen állami támogatás visszatérítését. Az említett végleges bizottsági határozat ugyanis – az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése utolsó mondata közvetlen hatályának megsértését, valamint a jogalanyok nemzeti bíróságok által védelemben részesítendő érdekeinek figyelmen kívül hagyását elkerülendő – nem teszi utólag jogszerűvé azon végrehajtási jogi aktusokat, amelyek érvénytelenek voltak annak következtében, hogy azokat az e cikk szerinti tilalom figyelmen kívül hagyásával fogadták el. Minden más értelmezés az említett cikk (3) bekezdése utolsó mondatának az érintett tagállam általi figyelmen kívül hagyását támogatná, és meggátolná e rendelkezés hatékony érvényesülését.

Ami különösen az állami garanciavállalás kedvezményezettjeit illeti, figyelembe véve a Bizottság által az állami támogatások felett az EUMSZ 108. cikk alapján gyakorolt ellenőrzés kötelező jellegét, egyrészt a támogatás kedvezményezett vállalkozásai csak akkor bízhatnak jogosan a támogatás szabályszerűségében, ha azt az e cikkben előírt eljárás betartásával nyújtották, másrészt pedig egy gondos gazdasági szereplőnek rendszerint meg kell tudnia bizonyosodni arról, hogy ezt az eljárást

betartották-e. Különösen, ha a támogatást a Bizottságnak való előzetes bejelentés nélkül hajtották végre, vagyis az az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében jogellenes, a támogatás kedvezményezettjének ebben az időpontban nem állhat fenn jogos bizalma arra vonatkozóan, hogy a támogatást szabályszerűen nyújtották.

Ebből következik, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének figyelmen kívül hagyásával nyújtott, következésképpen pedig jogellenes állami garanciavállalás kedvezményezettjeit az uniós jog alapján nem illeti meg jogorvoslat.

(vö. 76–79. pont és a rendelkező rész)